

det sidste Aar, skulde udelukke fra Valgret, og allerhelst havde jeg set, at kun den i de sidste 5 Aar modtagne Fattigunderstøttelse kom i Betragtning. Men Bestemmelsen er nu engang saaledes. Det er ganske vist, at de Forpligtelser, som her er Tale om, paabydes baade af Grundloven og af andre Love, og det er kun gjennem en Grundlovsforandring, at man kan faae forandret den Bestemmelse, at Fattigunderstøttelse udelukker fra Valgret. Det kan ikke ske paa den Maade, som nævnes i § 4, nemlig, at man siger: Vi tage den overveieende Del af Fattigunderstøttelsen bort og lade være at falde den Fattigunderstøttelse og lægger den til Noget, vi falde Understøttelsestaxer, og saa er det ikke mere Fattigunderstøttelse. Den Del kan man ikke gaa uden at omgaa Grundloven. Jeg indrømmer jo fuldstændig, ligesom det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Fenger), at den samme Indvending træffer maasse endog i forøget Grad Ministerens Forslag, i §§ 71 og 72 i Fattigloven, og naar man har sagt, som den ærede Ordsfører idag, hvad den ærede Minister ogsaa, tror jeg, gjentagne Gange har fremhævet, at vi jo dog have Loven af 12te Marts 1864, som frembyder Exempel paa et Tilfælde, hvor det er sagt, at Hjælp, der ydes af Kommunen, ikke er Fattighjælp, nemlig Hjælp til udkommanderede Soldaters Familier, saa svarer jeg: Ser man da ikke den uhyre Forskel, her er? Den Hjælp, som ydes efter Loven af 12te Marts 1864, kan aldrig nogenfinde kaldes Fattighjælp. Det var jo ingen Fattighjælp. Sagen er jo den, at de Personer, Hjælpen blev ydet til, vare Personer, som slet ikke gik ind under Grundlovens § 84. Thi hvem er det? Det er dem, der ikke kunne ernære sig og sine. Det kunde de paagjældende Soldater udmærket godt, de baade kunde og vilde, men Sagen var, at Staten tog deres Kræfter fra dem og sagde: Vi tage Eder i vor Tjeneste, vi lægge Beslag paa Eders Person og Eders Kræfter. Naar Staten gjør det og altsaa unddrager dem Brugen af deres Kræfter, saa maa den naturligvis give dem et Bederlag derfor; saa maa Staten naturligvis sørge for, at deres Familier ikke lide Nød, ikke fordi de ikke kunne og ikke ville ernære dem, men fordi Staten kræver deres Kræfter til sit Børn. Det havde aldrig behøvet at staa i Loven af 12te Marts 1864, at denne Hjælp ikke skulde regnes til Fattigunderstøttelse, thi det kunde aldrig have været regnet derfor. Det Naturligste havde været, om Staten selv af sin egen Kasse havde udbetalt Hjælpen til disse Familier, men af praktiske Grunde lod den den udbetale af Kommunerne, dog ikke Forsørgelses-, men Opholdskommunen. Men aldrig kan det komme ind under Fattighjælp. Altsaa det Argument fra Loven af 12te Marts 1864 tror jeg er uden Betydning. Jeg kan, hvad det Punkt angaar, vedblivende ikke finde Andet end, at § 4 og § 8 ere en Omgaaelse af Grundloven. Vil man være med til en Foran-

bring af Grundloven i saa Henseende, skal jeg ikke have Noget imod det. Hvis vi havde Resignation nok alle sammen, og der var Maadehold nok hos os alle, saa kunde vi meget godt enes om det og vedtage en Grundlovsforandring, som indskrænkede sig dertil. Men Ulykken er, at begynde vi først paa en saadan, saa bliver der andre Punkter, hvori Andre ville have Grundlovsforandringer, og saa blive vi ikke enige; men havde vi det fornødne Maadehold, kunde vi meget godt enes om denne Ting, og jeg skulde ikke være den Sidste dertil. Hvad nu iøvrigt angaar det Punkt i § 4, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg) lagde fortrinlig Vægt paa og betegnede som Hovedpunktet, nemlig det, at den Understøttelse, som her er Tale om, for den væsentligste Del skulde ydes af Staten, saa skal jeg bemærke, at de Grunde, som der ere ansøgte for, at denne Fattigunderstøttelse ydes af Staten, tilbøds ere overmaade gode Grunde. Der er ikke Tvivl om, at man kan faae navnlig en ligeligere Fordeling af Fattigbyrden ved at fordele den paa hele Staten end ved at lade den udredes af de enkelte Kommuner. Jeg skal fremdeles indrømme, at der ikke er nogen rationel Grund til at anse Fattigvæsenet som et Kommuneanliggende; Fattigvæsenet er nærmest et Statsanliggende — forekommer det mig — men det gjælder om dette som om flere andre Anliggender, at man i Praxis har gjort dem til kommunale Anliggender. Med Skolevæsenet forholder det sig saaledes akkurat ligedan. Det er aabenbart heller ikke noget kommunalt Anliggende, men derimod et Statsanliggende, som man af praktiske Grunde har troet at burde henlægge til Kommunerne. Vil man altsaa nu kaste Fattigunderstøttelsen over paa Staten, nu vel, saa kan man jo gjøre det, men saa er der to Ting, som vi maa have for Øie. Den Fattigunderstøttelse, som gaar ind under § 4, vil jo blive den langt overveieende Del af Fattigunderstøttelsen, idet det jo kun er notorisk doovne, forbrukne og lastefulde Fattige, som ikke ville komme ind derunder, — dette har jo det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg) sagt, — men jeg siger, at naar det gjælder om dem, saa maa det ogsaa i samme Grad gjælde om al den anden Fattigunderstøttelse, som bliver tilbage, og som ikke falder ind under § 4; den maa ogsaa komme til at gaa over til Staten. Det var det ene, som jeg vilde sige. Det Andet er, at hvis denne Fattigunderstøttelse skal gaa over til Staten, saa maa det sandelig ogsaa være Staten, der kommer til at disponere og bestemme, thi man kan ikke have den Ordning, at Kommunen disponerer, og Staten betaler. Man kan have den Ordning, at den Overordnede disponerer, og den Underordnede betaler, men omvendt kan det ikke gaa. Nu veed jeg meget vel, at man vil sige —